

Вітаємо з Днем Перемоги!

ЗАСНОВАНА 21 КВІТНЯ 1927 РОКУ

ВИХОДИТЬ ЩОТИЖНЯ

КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК

ГАЗЕТА НАЦІОНАЛЬНОГО ТЕХНІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ УКРАЇНИ «КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

Безкоштовно

10 травня 2012 року

№17 (2993)

Шановні ветерани Великої Вітчизняної війни!

З кожним роком годинник історії віддає нас від подій найкровопролитнішої трагедії людства – Другої світової війни.

Небачено важких втрат зазнав український народ у тій страшній воєнний круговерти. Нечувані тортури, знущання та приниження в численних концтаборах, тюрямах, на примусових роботах та пересильних пунктах. Війна розмела, понівечила й розтоптала мільйони людських доль. Пам'ятаймо тих, хто здолавши коричневу чуму, назавжди увійшов у бессмерті!

Народи світу, всі чесні люди Землі схиляють голови, вшановуючи пам'ять полеглих і відаючи належне живим учасникам тієї війни.

Великий подвиг солдата і трудівника тилу назавжди залишився в нашій пам'яті. Ми не забудемо про Ваш внесок у здобуття Великої Перемоги над злом і насилем, перемоги у війні за незалежність нашої Батьківщини, за право жити на своїй землі, за вільне майбутнє для прийдешніх поколінь.

Історична пам'ять, розуміння того, хто ми і якого роду, допоможуть зміцнити державу і з cementувати націю. Без усвідомлення цього молодшим поколінням буде важко вивчити і вести у майбутнє країну, яка має все, щоб посісти гідне місце в європейському та світовому співтоваристві.

Дорогі ветерани! У цей пам'ятний день прийміть найцінніші побажання здоров'я та наслаги. Нехай Ваші родини ніколи не спілкає жодне тяжке випробування. Живіть на щастя Вашим дітям, онукам та нащадкам!

3 повагою і шаною,
М. З. Згуровський, ректор НТУУ "КПІ"

Дві долі. З історії архівного пошуку

Нас життя в те дни ломала круто
И горя выпало сполна.
У стен родного института
Нас юных встретила война.

Война вломилась в дом жестоко.
Мы все ушли на рубеж...
...В пыли, забытые до срока,
лежали наши чертежи.

Е. Будницька

Серед пам'ятних і знаменних дат нашого народу є одна, яку не можна скасувати постановою, ні викреслити з пам'яті, яку не можна забути, затерти нинішнім буттям. Це – 9 травня, День Перемоги.

У цей день ми згадуємо загиблих, чия трагічна доля стала символом мужності, самовідданого служження своєму народові, високого громадянського горіння, вітаємо і віддаємо данину пам'яті, шані і любові всім, хто свою боротьбою на фронті і в партизанах, у підпіллі та працею в тилу наблизив Перемогу, розділяємо скорботу і біль тяжких і горіхих років з тими, хто перебував на рідині землі під час фашистської окупації.

Наша альма-матер має своїх героїв – синів і дочок – студентів, викладачів, які в бурінні 1941-1945 років Великої Вітчизняної війни стали на захист Вітчизни. Згадаємо і вшануємо в цей священний день полеглих і схилимо голови перед живими.

Значний внесок у розгром німецько-фашистських загарбників в роки Великої Вітчизняної війни зробили партизани і підпільні. Серед них були і студенти Київського політехнічного інституту: студент механічного факультету Арсеній Вичегжанін (партизанське з'єднання ім. Хрущова), студент Федір Різниченко (Холмська підпільна організація Чернігівської області), студентка теплотехнічного факультету Маргарита Нікітіна, студентка радіотехнічного факультету Валентина Балицька...

Про двох останніх хочеться розповісти окремо. Дві партизанки, обидві студентки Київського індустріального інституту, за власним

бажанням, не закінчивши навчання, добровільно пішли до Червоної армії і стали курсантами спецшколи Українського штабу партизанського руху (УШПР) з підготовки для роботи в тилу ворога, щоб виконати свій обов'язок перед Батьківщиною.

Маргарита Олександровна Нікітіна народилася в травні 1921 року в м. Фастів Київської області. В 1938 році закінчила школу в с. Ворзель (нід. Києвом) і вступила до Київського індустріального інституту. В комсомолі з 1936 р., була пionerwожакою, редактором стінгазети, агітатором. Без відриву від навчання у 1938-42 рр. працювала кресляркою, а в 1942 р. – техніком за своєю спеціальністю "Парові двигуни, паросилові установки, промислове використання теплової енергії". Із іноземних мов знала німецьку. В 1941 році з інститутом евакуювалася до Ташкента, де закінчила

5 курсів і склала державні екзамени. У жовтні 1942 року, переврала дипломне проектування і прибула до Москви в розпорядження УШПР. В автобіографії від 14 квітня 1943 року написала з жалем, що прибула до Москви і живе в Чернішевських казармах, а час іде..., вона не на війні.

Ще більше про її прагнення говорити заява начальнику УШПР від 14 квітня 1943 року такого змісту: "Прошу скоріше направити мене на роботу в тил до ворога. Хочу взяти участь у великих справах боротьби проти німецьких загарбників. Обіцяю бути самовіданою і по відношенню до ворога безпощадною".

Маргарита Нікітіна пропала безвісти в липні 1943 року, коли перебувала у Вінницькому партизанському з'єднанні, яким командував Я.І.Мельник.

В Центральному державному архіві громадських організацій серед матеріалів Інституту історії партії при Центральному комітеті Компартії України та Комісії у справах колишніх партизанів Великої

Вітчизняної війни зберігається справа партизанки Маргарити Олександровни Нікітіної. У справі є особовий листок по обліку кадрів, автобіографія та заява начальнику Українського штабу партизанського руху від 14 квітня 1943 року, списки особового складу Українського штабу партизанського руху, списки партизанських загонів (десятки) із зазначенням її на обліку, є довідка про те, що тов. Нікітіна прибула в розпорядження УШПР 16 грудня 1942 року із Ташкента, а вибула 26 червня 1943 року в розпорядження партизанського з'єднання тов. Кумонька як типограф.

У справі є листи її батька, Олександра Нікітіна, пенсіонера, який протягом 1975-1982 років робив запити і розшукував хоча б якесь відомості про свою доночку. Єдине, що в нього було на руках, – це повідомлення від 26 січня 1946 року за № 8183 про те, що його доночка Нікітіна Маргарита Олександровна, 1921 року народження, типограф-партизанка в липні 1943 року пропала безвісти. В листах-відповідях від компетентних органів, на жаль, не було ніякої нової інформації.

У справі є ще два цікавих документи. Це відповідь на запит В.Г.Балицької в Президію Верховної Ради УРСР до Комісії у справах колишніх партизанів Великої Вітчизняної війни щодо М.О.Нікітіної від 20.07.1982 року. Іншим документом була записка з підписом і без дати, адресована "дорогому Юліку", такого змісту: "...Я не знаю куди вклучить еще одну студентку теплофака – Нікитину Риту. Esta девочка была со мной в Москве, окончила школу подпольных типографов при Украинском штабе партизанского движения, я ее проводила на задание примерно в феврале 1942 г. и больше ничего о ней не знаю. В институт она не возвращалась, насколько мне известно". У цій записці були також названі імена Ківі, Арони та Льови Герштейна.

В.Г.Балицька

Було проведено пошуки цієї іншої радистки в архівах. Автобіографія цієї людини і записка колишньої радистки були написані однією рукою з характерним почерком. Нею виявилася Валентина Герасимівна Балицька, колишній співробітник радіофакультету КПІ.

Валентина Герасимівна Балицька народилася 2 лютого 1920 року в м. Сміла Київської області. У 1935 році сім'я переїхала до Києва. Після закінчення школи в 1937 р. вступила до Київського індустріального інституту на радіотехнічний факультет. У 1941 році сім'я евакуувалася до м. Енгельса, а потім поїхала до Ташкента, де продовжила навчання в Середньоазіатському індустріальному інституті. Диплом не захистила, пішла добровільно в армію. Була направлена в центральну спецшколу радистів партизанських загонів. У 1943 році з оперативно-

го групою Поліського обкому Комуністичної партії (більшовиків) Білорусії була направлена на Центральний, а потім 2-й Білоруський фронт. На початку 1944 року виконувала спецзавдання в тилу в партизанському загоні №109 у Житомирському районі Білорусії. Потім працювала в Поліському обкомі КП(б)Б інструктором відділу пропаганди і агітації. З вересня 1944 року по червень 1945 року навчалася у КПІ за спеціальністю радіоінженера. В 1948-1950 рр. – депутат Київської міської ради. У 1952-1955 рр. – аспірантка КПІ, в 1956 році захистила дисертацію. Кандидат технічних наук, доцент В.Г.Балицька пропрацювала в рідному інституті до лютого 1979 року, потім пішла на заслужений відпочинок.

У пам'ять про випускників 1941-1942 років створено постійно діючу виставку в Державному політехнічному музеї при НТУУ "КПІ". Запрошуємо відвідати її та ще раз віддати належну шану героям тих буревінних років.

Л.А.Бакаєва,
н.с. ДПМ при НТУУ "КПІ"

СЬОГОДНІ
В НОМЕРІ:

1 Дві долі

2 Викладач-
дослідник
О.І.Клесов

3 Енергетичний
форум на ТЕФ

4 Студентська
олімпіада з
радіоелектронних
апаратів

5 Гість ФПМ
за програмою
академічних
обмінів

Наукові
читання
присвячені
105-ї річниці
М.А. Шкуда

6 Виставка
вихованців
А. Кулагіна

7 Літня школа
AACIMP

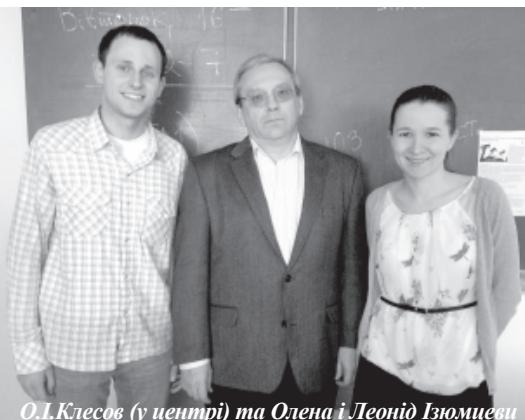
8 Відпочинок-2012

9 Камінне село

Ймовірно? Закономірно!

Теорія ймовірностей – наука, яка ставить випадкові явища в рамках суво-рих закономірностей. У своїй роботі саме її надав перевагу серед інших розділів математики професор ФМФ Олег Іванович Клесов, переможець конкурсу "Викладач-дослідник 2011". Основною сферою його на-укових інтересів є теорія відновле-ння, яка допомагає правильно розподіляти запаси та планувати заміни дефектних частин складних систем. Ці дослідження проводилися протягом десяти років спільно із завідувачем кафедри математичного аналізу та теорії ймовірностей проф. В.В.Булдигі-ним і німецькими колегами Й. Штайнбахом та К.-Х.Індлеко-фером з університету Кельна й Пaderборна. Науковці підготували спільну монографію з питань узагальненіх процесів відновлення, яка незабаром вийде у світ. Спільними зусиллями українських та німецьких учених проведено три міжнародні конференції з цих питань. Мініаторична відбулася в на-шому університеті, дві попередні – в Німеччині, наступні дві пройдуть в Угорщині та Швеції.

Оскільки тематика досліджень є актуальною та цікавою, у роботі конференцій беруть участь колеги з Литви, Польщі,

O.I.Klesov (у центрі) та Олена і Леонід Ізюмцеви

колеги знайшли можливість фінансувати роботу молодих українських дослідників, для яких це унікальна можливість презентувати свої результати спеціалістам, а також ознайомитися з новими методами дослідження.

Бути уважним до молодих колег та сприяти їх професійному становленню

Олег Іванович навчився у своїх викла-дачів і наставників, яких завдяки згадує із пошаною та вдячністю. Кандидатську дисертацію він захистив під керівництвом М.Й.Ядренка, видатного ук-раїнського математика та педагога.

Однією з рис його таланту було вміння підібрати для своїх учнів актуальну про-блему. Ще й досі його по-слідовники розвивають наукові теми, поставлені їхнім учителем. У вересні 2012 р. відбудеться міжнародна кон-ференція, присвячена пам'яті М.Й.Ядренка. О.І.Клесов готує лекцію про внесок М.Й.Ядренка в теорію ви-падкових полів та про сучасні продовження його дослід-женів. Одним із них, до якого має відношення Олег Іван-ович, є відновлення значень випадкових полів за плоски-ми зразами, що є основою томо-графічних досліджень у

медицини.

Останнім часом проф. О.І.Клесов зацікавився дослідженнями стохастичних систем із залежністю компонент. Спільній проект за цією тематикою з французькими колегами підтримано міжурядовою українсько-французькою комісією з науково-технологічної

співпраці. У рамках цього проекту для студентів та аспірантів нашого універ-ситету французькі колеги вже прочи-тили кілька міні-курсів лекцій з сучас-них застосувань теорії ймовірностей, на яких особливу увагу приділяли різноманітним застосуванням математичних ідей. Науковець прагне, щоб студенти-математики НТУУ "КПІ" не поривали з наукою після закінчення університе-ту. Для цього, зокрема, намагається додавати до своїх лекцій виклад сучас-них та передових методів, які приваблюють молоді.

Науковця турбує, що закордонні колеги недостатньо знають про успіхи української науки, адже вітчизняні вчені, переважно, публікують свої роботи українською (російською). Та-як ми часто-густо не знаємо останніх досягнень, оскільки не читаемо англійською та не маємо доступу до публікацій. "Мій власний досвід, – говорить дослідник, – свідчить, що закордонні вчені із задоволенням співробітника з нами, якщо існу-ють спільні наукові інтереси і є мож-ливість спілкуватися зрозумілою для обох сторін мовою". Підтвердженням цьому є спільні наукові програми ФМФ із зарубіжними університе-тами.

"Дехто із нас скептично оцінює рівень знань сучасних студентів, з яким вони

приходять в університет зі школи, – розмірковує викладач. – Також нас тур-бує, що вони рано починають поєдну-вати навчання з роботою в різноманіт-них компаніях. Нам здається, що це заважає їм отримати повноцінну освіту. А чи багато ми робимо, щоб замість цього вони долучалися до наукової робо-ти? Чи всі наявні можливості викорис-товуємо в навчальному процесі?"

Молодим людям цікаво отримува-ти нові знання, прагнути бути краши-ми. Тому викладач пропонує підопіч-ним дослідні задачі з елементами новизни. І це дає результат. Два роки тому група студентів ФМФ отримала грант для молодих учнів НТУУ "КПІ". Під керівництвом О.І.Клесова вони здійснивали ймовірнісний аналіз алгоритмів у теорії чисел. Студенти працювали наполегливо, оскільки знали, що такі алгоритми використовують у складних криптографічних системах, тобто знали про призначення своєї ро-боти. У цьому році студенти-магістри Олена та Леонід Ізюмцеви разом з О.І.Клесовим отримали позитивне рішення про авторське свідоцтво та патент на свій метод апаратної генерації випадкових чисел.

На завершення Олег Іванович ще раз наголосив, що дуже хотів би, щоб його вихованці в подальшому займа-лися математикою та досягали успіхів, розвиваючи математичну теорію.

Підготувала Н.Вдовенко

Енергетичний форум на ТЕФ

27 березня 2012 року на теплоенергетично-му факультеті НТУУ "КПІ" в рамках реалізації проекту Наукового товариства студентів та аспірантів ТЕФ "Науково-просвітницька кампа-нія з популяризації альтернативної енергетики та охорони навколишнього середовища" відбу-лась Молода інженерна науково-практична конферен-ція "Енергетичний форум".

Відкриття та пленарне засідання конфе-ренції пройшло в залі засідань Вчені ради НТУУ "КПІ". Відкрив конференцію завідувач кафедри теоретичної та промислової теплотех-ніки професор, д.т.н. М.К.Безродний.

На пленарному засіданні з доповідями ви-ступили: президент Київського міжнародно-го енергетичного клубу, директор Міжна-родного центру ім. Людніда О.С. Тодійчука ("Впровадження джерел відновлювальної енергетики як найбільш оптимальний шлях для розвитку людства"); директор Науково-технічного центру "Біомаса" Г.Г.Гелетуха ("Можливості заміщення природного газу в Україні за рахунок твердої біомаси та біога-зу"); заступник директора з наукової роботи

та інноваційної діяльності Інституту агроеко-логії і економіки природокористування В.В. Коніщук ("Біоенергетика торфовищ – напрями розвитку та екоризики"); генераль-ний директор НІПП "АтомКомплексПрилад" О.С. Казимиров ("Системи і прилади радіа-ційного контролю на АЕС"); голова НТСА ТЕФ М.М. Куниця ("Важливість наукової діяльності студентів всередині ВНЗ").

Після пленарних доповідей робота конфе-ренції продовжилась у чотирьох секціях: "Новітні та сучасні енергозберігаючі та еко-логічні технології в традиційній енергетиці", "Атомна енергетика та відновлювальні джере-ла енергії: порівняльний аналіз", "Економічні та юридичні засади доцільності впровадження альтернативної енергетики", "Аналіз еколо-гічних та медичних наслідків для населення та природи альтернативної та традиційної енер-гетики".

У роботі конференції взяли участь студенти, магістрanti та аспіранти теплоенергетичного фа-культету та Інституту енергозбереження та енер-гоменеджменту, а також представники Україн-

Виступає М.М.Куніця

ського ядерного товариства, Міжнародного енер-гетичного центру ім. Людніда Благодійного фонду Богдана Гаврилишина, ВМГО "Студентська республіка". Всього на конференції було пред-ставлено 54 доповіді. За результатами конференції видано тези доповідей. Авторів кращих допові-дей відзначено грамотами ТЕФ: В.В. Вовк, М.В. Руденко, А.В. Сич, Ю.В. Хомич, І.О. Ящук.

Конференція була проведена за підтримки Міжнародного енергетичного центру ім. Людніда Благодійного фонду Богдана Гаврилишина, Українського ядерного товариства, ВМГО "Студентська республіка".

М.М.Куніця, Голова Наукового товариства студентів та аспірантів ТЕФ, студ. гр.ТП-71м

Студентська олімпіада з радіоелектронних апаратів

Наприкінці березня 2012 року на базі Харківського національного універси-тету радіоелектроніки пройшов II етап Всеукраїнської студентської олімпіади з напряму "Радіоелектронні апарати", проведення якої стало вже традицій-ною щорічною подією. Наш університет представили студенти радіотехнічно-го факультету четвертого курсу Валерій Коваль, Михайло Кузнецов, Олександр Миколайчик, Микола Тимо-чко та п'ятикурсник Павло Біденко. Виступ нашої команди віддався результа-тивним – отримані командні та індивідуальні призові місця, а також ціла низка особистих нагород у певних номінаціях. Харків представляли зра-зу шість вищих навчальних закладів (враховуючи сам ХНУРЕ), які мають відповідні кафедри і провадять підго-товку студентів за зазначенім напря-мом. Також були команди із Запоріж-жя, Кременчука, Львова, Одеси, Тернополя. Одна команда з м. Таган-роп представляла Російську Федер-ацію. В цілому в II етапі олімпіади за напрямом "Радіоелектронні апарати" взяли участь близько 80 учасників. Крім цього, одночасно проводились олімпіади з напрямів "Комп'ютерні науки" та "Метрологія і метрологічні за-соби". Нам надзвичайно приемно було дізнатися, що команда факультету інформатики та обчислювальної тех-ніки нашого університету отримала призове місце за своїм напрямом.

Сам Харків справив на нас вражен-ня негомінкими звивистими вулицями, малоповерховою забудовою, не спот-вореною хаотично розташованими хмарочосами зі скла, металу і пласти-ку, як має місце у столиці, та вели-кою кількістю парків і скверів. Це місто-трудівник, де вдень вулиці позбавлені транспорту і пішоходів, місто молоді, де найчастіше можна зустріти студента, причому з будь-якої країни світу. Місто здалося нам прязливим і зрозумілим, у ньому ми відчули себе на своєму місці, потрібними і заданими.

У день змагань нас запросили до актової зали ХНУРЕ, де відбулося уро-чисте зібрання з нагоди відкриття за-ходу і в якому взяли участь харківсь-кий ансамбль скрипіалів. Зі словами привітання виступили в секції "Радіоелектронні апарати та за-соби", а друга – в секції "Автомати-зовані комплекси радіоелектронних виробництв". Профіль останньої секції більшою мірою вимагав знань з про-

gramного забезпечен-ня для автоматизова-ної розробки радіоелектронних засобів та їх вузлів. Надалі відбу-лося жеребкування, яке визначило наші ро-бочі місця в комп'ютер-них класах.

Нарешті розпоча-лося довгоочікуване віртуальне змагання, яке за умовами прове-дення мало тривати три години. Нам запро-понували завдання, що було поділене на дві частини: обов'язкову з трьох за-дач і за вибором з восьми задач, при-чому у для зарахування результату мала бути виконана хоча б одна з обо-в'язкових задач. Ці задачі були незвич-ними для нашого університетського на-вчання, мали узагальнений характер та потребували для свого вирішення знань і навичок однаково з декількох дисциплін, а також передбачали вико-ристання креативного підходу, інтуїції та загальній підготовки з навчального на-пряму. Задачі за вибором були зде-більшого традиційними, зорієнто-ваними на широке коло конкретних дисциплін. Розв'язок задач мав бути ре-алізований як в електронному вигляді на комп'ютерах з використанням автома-тизованих систем аналізу і проек-тування, так і на папері. За ходом змаган-ня в кожній аудиторії спостерігав приймальні один викладач, у деяких були встановлені відеокамери. Наші відповіді лишалися анонімними, і в кон-вертах під девізами були передані на перевірку журі.

Ми були приємно здивовані кількістю особистих нагород і за-доволені результатом нашого виступу: 2-ге особисте місце з напрямом "Радіоелектронні апарати", 2-ге коман-дне місце з напрямом "Радіоелектронні апарати" і 3-те командне місце зі спеціальністю "Автоматизовані комплекси радіоелектронних виробництв". Усі перші місця дісталися господарям. Решта призових місць посіли представники Львівської політехніки. Мені хотілося б сказати, що не тільки кожен з нас зробив свій вагомий внесок у цю непросту перемогу, а й викладачі нашої кафедри радіоконструювання та виробництва радіоапаратури, які навчили нас тон-кошів мистецтва радіоконструектора, і особливо старший викладач В.Д.Капелюшний, який забезпечив підготовку нашої команди до олімпіади.

Загалом треба зазначити, що наш виступ ще раз підтверджив високий рівень фахової підготовки, який забез-печує наш факультет та кафедра. Спо-діваемось, що наступні покоління студ-ентів продемонструють не гірший, а можливо, й кращий рівень знань, вибо-рюючи переможні здобутки і вкотре дово-дячи, що кафедра радіоконструю-вання та виробництва радіоапаратури (зав. каф. – проф. Ю.Ф.Зіньковський) КПІ готує висококваліфікованих фахівців зі своєї сфері.

Михаїло Кузнецов, гр. РВ-82, РТФ

Команда РТОФ

Лон Кауфман – гість ФПМ за програмою академічних обмінів

Факультет прикладної математики тісно співпрацює з багатьма іноземними університетами. Зокрема, студенти ФПМ іздуть за кордон для навчання з метою отримання підвищеної диплома. Крім того, на факультеті постійно проводяться семінари та тренінги для студентів і аспірантів, на яких провідні викладачі за кордонних ВНЗ виступають з професійно-орієнтованими лекціями. А у вересні минулого року до факультету приїхав викладач з 2011/2012 навчальному році професор Нью-Йоркського технологічного інституту (США) пан Лон Кауфман. Вашій увазі пропонується інтерв'ю з професором.

Професор Кауфман, розкажіть, будь ласка, трохи про себе. Як Ви стали викладачем, який подорожує світом?

– За кілька років після отримання ступеня бакалавра я подорожував Європою та Близьким Сходом, а також працював упродовж року у видавництві в Бейруті, Ліван. З набутого досвіду я зрозумів, що світ складається з дивовижного розміт-

Лон Кауфман

тя культур, які потребують подальшого вивчення. Десять років, у період між 1992 та 2002 роками, я був доцентом в Університеті Тейлор, штат Індіана, де викладав різні творчі курси, в тому числі комп'ютерну графіку та тривимірне проектування. У 2002 році я отримав свій перший грант Програми ім. Фулбрайта, щоб викладати в Україні. Я переїхав до Києва, де протягом двох років викладав курс з web-дизайну в Національній академії образотворчого мистецтва і архітектури, у Міжнародному університеті Вісконсину і в Європейському університеті. Між 2006-2011 рр. я був головою відділу навчання та професором Нью-Йоркського технологічного інституту, викладав комп'ютерну графіку на Близькому Сході, а саме в Йорданії і Бахрейні. Але я дуже скучив за червоним борщем та варениками, і я щасливий, що повернувся в Україну.

– Якими творчими проектами Ви займаєтесь?

– Я люблю фотографію, скульптуру та web-дизайн. На даний час я пра-

цюю над серією фотомонтажів під назвою "Цифрові ікони". Дві з моїх робіт зараз переведують на виставці в корпуспі № 7 у виставковій залі. Мої минулі роботи можна подивитися на сайті <http://www.kaufmanndesign.com>

– Що саме студенти вивчають на Ваших лекціях та практичних заняттях?

Мета моого курсу "Web-дизайн та соціальні мережі" – допомогти студентам краще зрозуміти функції Інтернету та призначення соціальних мереж, а також навчити їх створювати власні web-сайти з використанням платформи WordPress. Оскільки я не очікував, що всі студенти мають досвід роботи з програмним забезпеченням для роботи з графікою, я провів декілька занять, присвячених використанню Photoshop Elements для оптимізації зображення з метою їх подальшого монтажу на web-сторінках. Після того як студенти повністю відтворили мій сайт, їм було необхідно створити свій власний, який мав би іншу тематику, іншу функціональність і можливості соціальних мереж. До останніх відноситься така функціональність, як особисті блоги, дискусійні групи, форуми, фотогалерея, електронний магазин або новини.

– В яких групах нашого факультету Ви викладаєте?

– У першому семестрі я викладав курс "Web-дизайн та соціальні медіа" в групі КВ-84. Студенти обрали абсолютно різні теми для своїх проектів. Наприклад, були створені блоги про футбол, музику, автомобілі, улюбленні рецепти їжі, онлайн магазини, що торгують виробами ручної роботи та продуктами здорового харчування. Студенти представили свої сайти в класі під час екзамену. Майже всі студенти успішно виконали завдання. У другому семестрі я викладаю в групі КП-01. Заняття проводяться також англійською мовою.

– Минулого року Ви викладали в Бахрейні. Чи відрізняються студенти з України та Бахрейну?

– Я виявив, що чи то в США, чи на Близькому Сході, чи в Україні у кожному класі є три типи студентів, кожен з яких складає близько третини групи. Одна третина – це цілеспрямовані студенти, які хочуть вчитися і мати відмінні результати. Інша частина виявляється не дуже наполегливою і тому досягає лише помірного успіху, а решта студентів застосовують свої творчі здібності лише для пошуку якомога вдалого виправдання, чому певні обставини регулярно заважають їм відвідувати заняття! Я спостерігаю таке співвідношення у моїх групах і в Бахрейні, і в Йорданії, і в Україні.

– Ви інколи проводите свій вільний час зі своїми студентами.

ми. Наприклад, Ви відзначали свято Хеллоуїн. Розкажіть, як це відбувалося?

– Програма ім. Фулбрайта передбачає, що її представники, окрім того, що вони викладатимуть у класах, ще будуть виконувати місію "культурних послів". У цьому році я запропонував студентам взяти участь у семінарі в посольстві США, а також у жовтні минулого року запросив мій клас до себе в гості на вечірку Хеллоуїн. Моя улюблені свята – Великден і Різдво, але з досвіду минулих років перебування в Україні, я знаю, що студентів цікавить свято Хеллоуїн, яке тут не відзначається. Одне з моїх улюбленіх заняття на святуванні Хеллоуїна, ще з тих часів, коли я був молодим, – вирізати з гарбуза різні фігури та підсвічувати їх зсередини з допомогою свічок. Отже, на нашій вечірці ми розділилися на групи і влаштували у мене на кухні фабрику з вирізання фігур з гарбузів! Одна з моїх улюбленіх традицій цього свята – це переодягнення в різноманітні костюми, тому студенти також прийшли в костюмах лицаря в обладунках, принцеси, вампіра, поліцейського, кішки і лакея.

Бажаємо професору цікавих подій у його напруженному житті, а також хороших та вдачних студентів.

Спілкувалася Тетяна Грибок, студентка ФПМ

Наукові читання з циклу "Видатні конструктори України"

18 квітня 2012 р. в залі засідань Вченої ради НТУУ "КПІ" пройшли наукові читання, присвячені 105-й річниці від дня народження випускника КПІ 1931 року Мойсія Абрамовича Шкуда (1907 – 1988) – інженера, архітектора, лауреата Ленінської премії та Державної премії СРСР. Під його керівництвом була розроблена перша в країні сухопутна система рухомого зв'язку, споруджувалася Останкінська телевізійна вежа у Москві – на той час найвища у світі.

На читаннях виступили проректор НТУУ "КПІ" з наукової роботи академік НАН України М.Ю.Ільченко, доц. кафедри радіоприймання та оброблення сигналів РТФ, к.ф.-м.н. Н.М.Руденко, ст. викладач кафедри теоретичних основ радіотехніки РТФ В.П.Смирнов, асистент кафедри звукотехніки та реєстрації інформації ФЕЛ П.В.Попович, студент ФЕЛ Сергій Воронцов, доцент кафедри радіозв'язку ВІТІ В.М.Раєвський.

Інф. "КП"

Виступає М.Ю.Ільченко

М.А.Шкуд – видатний випускник радіотехнічної школи КПІ

Будівництво численних радіостанцій у 30-ті роки, відновлення зруйнованих під час війни радіостанцій у 40-ті роки, проектування телевізійних центрів для Москви і столиць союзних республік (з другої половини 50-х років), участь у створенні багатопрограмних радіомовних і телевізійних станцій, у тому числі Останкінського телерадіокомплексу (1960-ті роки), робота об'єктів "Олімпіади-80" (кінець 70-х років), проектування мережі базато-канальних радіорелейних ліній передачі на великі відстані, мережі станцій космічного зв'язку, систем УКХ зв'язку із рухомими об'єктами, в тому числі першої вітчизняної сухопутної системи зв'язку з рухомими об'єктами "Алтай" – усе це неповний перелік нарядів М.А.Шкуда, творчий шлях якого розпочався в Київському політехнічному інституті, де він навчався в 1927-1931 роках у радіотехнічній школі, створений професором Київської політехніки Володимиром Васильовичем Огієвським.

Навчання і професійне зростання

Мало батьківщиною М.А.Шкуда є містечко Секурия (нині районцентр у Чернівецькій області), де він народився 19 жовтня 1907 року. Далі були дитячі роки і початок у 1922 році трудової діяльності електромонтером у м. Вінниця. В 1927 роках він вступає до Київського політехнічного інституту на електротехнічний факультет, на якому в 1928 році з ініціативи В.В.Огієвського було виділено спеціалізацію "радіотехніка". Навчання було пов'язане з отриманням практичних навичок майбутньої професії, чому сприяло виконання викладачами КПІ актуальніх замовлень. Так, у 1928 році в країні почалося будівництво потужних радіомовних станцій, і В.В.Огієвський разом зі своїми колегами та студентами бере участь у

будівництві станцій в Одесі, Харкові, Дніпропетровську, Тирасполі. В червні 1929 року його було призначено відповідальним виконробом на будівництво Київської радіостанції. З листа Південно-Західного управління зв'язку від 4 червня 1929 р. до В.В.Огієвського дізнаємося: "Вы назначаетесь ответственным производителем всех работ по постройке Киевской радиостанции как то: постройка 10 кв. передатчика, 150 метр. мачт, установка дизеля и пр. Предлагается Вам немедленно приступить к работе строго придерживаясь календарного плана работ, установленного нарядом".

В автобіографії М.А.Шкуд зазначає: "С конца 1928 г. паралельно з учебой в інституте начал работать на Київській радіостанції, сначала на її монтаже, а зatem на експлуатації".

Участь студентів і самого В.В.Огієвського у виконанні зазначених робіт створювала атмосферу інженерно-технічної творчості та була корисною для їхньої професійної діяльності, в тому числі і для М.А.Шкуда, який закінчив навчання в 1931 році, отримавши диплом зі спеціальністю інженер-електрик з радіотехніки. Після короткого часу викладацької роботи, участі в будівництві радіостанцій в Одесі, Чернігові та Києві з 1933 року він повністю зосередився на будівництві радіостанцій в м. Алма-Ата, а потім в м. Луцьк.

Професором КПІ М.А.Шкудом, якого згадують як головним інженером відповідальностю за будівництво Останкінської телевізійної башти (1937-1940 рр.), було зроблено величезні досягнення. У 1940 році він був призначений головним інженером відповідальностю за будівництво радіостанції в м. Алма-Ата, а потім в м. Луцьк.

М.А. Шкуд

нером загальносоюзної проектної організації з дорученням виконувати завдання уряду щодо термінового проектування потужних радіостанцій. Після кількох місяців участі у війні, з лютого 1942 року наказом наркома оборони його демобілізують, і на посаді головного інженера тресту "Радіобуд" він зосереджує свою роботу на будівництві нових потужних радіостанцій і відновленні зруйнованих війною радіоцентрів. На посаді головного інженера організованого після війни Державного союзного проектного інституту (ДСПІ) Мінів'язку СРСР М.А.Шкуд пропрацював понад 30 років, керувавши десятками проектів радіобудівництва в Радянському Союзі, у тому числі і окремими проектами, що мали характер проривних.

Проривні проекти створення телевізійних центрів країни

Починаючи з 50-х років актуальним для країни стало будівництво телевізійних центрів у Москві, столиці союзних республік і обласних містах. ДСПІ Мінів'язку СРСР і його головний інженер М.А.Шкуд, як зазначив його колега Л.П.Гольденберг, стали на "вістрі атаки" вирішенням зазначених проблем, готовуючи відповідну проектно-контрольну документацію і вирішуючи все нові завдання радіобудівництва в країні. Десятки тисяч кілометрів побудованих радіорелейних ліній сприяли передачі сигналів телебачення до користувачів, було спроектовано мережі приймально-передавальних станцій супутникового зв'язку "Орбіта". У 1964-67 роках М.А.Шкуд як головний інженер керував будівництвом Останкінської телевізійної башти (разом із своїми колегами Б.А.Злобіним, Д.І.Бурдіним, Л.І.Шипакіним). У 1970 році за цю роботу в складі групи провідного проектувальника М.І.Нікітіна він був відзначений Ленінською премією. І це стало заслуженою відзнакою, адже проект Останкінської телевізійної башти є дійсно однією із проривних розробок на рівні

світових досягнень інженерного генія. Загальна висота її сягає 540 метрів, майже 10 років вона була найвищою будівлею у світі. Функціонально-технічні можливості, радіотелевізійне обладнання і раціональне використання внутрішнього простору башти є унікальними. Корисна площа приміщень башти сягає 17 тисяч квадратних метрів і охоплює 45 поверхів.

У наш час персонал Останкінської башти, який входить до складу Головного центру радіомовлення і телебачення (ГЦРТ) Держкомв'язку Росії, з глибокою поговою ставиться до творців цього унікального об'єкта. Зокрема, портрет М.А.Шкуда міститься в Кришталеві залі ГЦРТ.

Генеральним проектувальником об'єктів, призначених для трансляції на весь світ програм телебачення і радіомовлення з Олімпійських ігор у Москві в 1980 році, був ДСПІ його головним інженером М.А.Шкудом, який запр

Літня школа з інформатики, математики та фізики в КПІ

У серпні 2012 р. у НТУУ "КПІ" працюватиме міжнародна Літня школа "Досягнення та застосування сучасних інформатики, математики та фізики" (summerschool.ssa.org.ua). Серед наукових світл, які візьмуть участь у її роботі, — проф. Рінзель з Нью-Йоркського університету (США) — один із засновників обчислювальної нейронавтики; проф. Ерді з Каламаз-коледжу (США) — видатний учений нейронавковець; проф. Дунін-Барковський з Інституту системного аналізу РАН (Росія) — один із засновників нейрокібернетики; доктор Тікіджі-Хамбурян з НДІ нейрокібернетики ім. А.Б.Когана (Росія) — дослідчений фахівець у галузі обчислювальної нейронавтики; проф. Вебер з Середньо-східного ТУ Анкарі — фахівець у сфері дослідження операцій, оптимізації, фінансової математики та багатьох інших відомих дослідників.

Літня школа AACIMP (з англ. Achievements and Applications of Contemporary Informatics, Mathematics and Physics) працюватиме за чотирма напрямами: дослідження операцій; розробка програмного забезпечення для мобільних пристрій; нейронавтику, енергетика майбутнього. Достатньо зареєструватися на сайті Сьомої літньої школи AACIMP, і вже 3–16 серпня у стінах Київської політехніки обмінюватися досвідом, ідеями, можливо, й відкриттями з молодими та енергійними ровесниками з інших вишів — інтелектуальною спільнотою школи.

Учасники з Ірану, Росії, США, Литви, Польщі, Білорусі, України, Туреччини, Грузії, Німеччини, Данії та викладачі з США, Росії, Чехії, Франції, Польщі, Швеції, Бельгії, Італії,

Японії та України збиратимуться в НТУУ "КПІ" заради міжнародного співробітництва. Можна впевнено і навіть з гордістю сказати: Літня школа AACIMP — проект не просто вдалий, а по-справжньому потрібний і жаданий. Бути "школярем" престижно і приємно. У 2011 р. цю думку розділили 80 учасників.

Професор Рінзель, видатний учений-нейронавковець, викладає всесвітньовідомою школою з нейронавкових досліджень ACCN відзначив високий рівень школи: "Для оцінки подібних програм я зазвичай застосовую власний десятибалльний рейтинг. Чесно кажучи, рідко виставляю високі бали, але у випадку з Літньою школою КПІ не можу втриматися від цілком заслужені оцінки — дев'ять балів!".

Інтернаціоналізм наукових шкіл, дослідницьких методів, освітніх традицій, культурних уподобань і бачень — це Літня школа. Інтелектуальний розвиток, розкриття особистих досі незнаних якостей — це Літня школа. Сучасність науки і технологій — це Літня школа. А ще — можливість обмінюватися досвідом, думками щодо тих чи інших "проблемних місць" наукового розвитку.

НТУУ "КПІ" — гостинний господар Літньої школи. Про нашу Альма-матер знають у світі не лише завдяки випускникам, які розліталися по різних країнах, дослідженням і відкриттям студентів, викладачам КПІ, але й нашій Літній школі. Але для впевненої ходи на шляху до майбутнього Київської політехніки просто потребує надійних зв'язків з всесвітньою науковою спільнотою.

Евгенія Кугук, член НТСА

Літня школа AACIMP (з англ. Achievements and Applications of Contemporary Informatics, Mathematics and Physics) працюватиме за чотирма напрямами: дослідження операцій; розробка програмного забезпечення для мобільних пристрій; нейронавтику, енергетика майбутнього. Достатньо зареєструватися на сайті Сьомої літньої школи AACIMP, і вже 3–16 серпня у стінах Київської політехніки обмінюватися досвідом, ідеями, можливо, й відкриттями з молодими та енергійними ровесниками з інших вишів — інтелектуальною спільнотою школи.

Учасники з Ірану, Росії, США, Литви, Польщі, Білорусі, України, Туреччини, Грузії, Німеччини, Данії та викладачі з США, Росії, Чехії, Франції, Польщі, Швеції, Бельгії, Італії,

Відпочинок-2012 для співробітників КПІ

Як і кожного літа, співробітники НТУУ "КПІ" мають можливість скористатися для відпочинку оздоровчими базами університету.

Пансіонат "Маяк"

Пансіонат "Маяк" розташований на березі Чорного моря в селищі Лазурне Скадовського району Херсонської області (9 кілометрів від м. Херсон). Чисте море, яскраве сонце, піщані пляжі чекають на відпустків. Відпочиваючі працівники проживатимуть у 6-поверховому корпусі, який знаходитьться за 100 м від берега моря, в кімнатах на дві-три особи з усіма вигодами. Корпус з'єднано критим переходом з ідалінною на 500 посадочних місць. Відпочиваючі забезпечуються триразовим харчуванням.

У пансіонаті "Маяк" працюватиме санаторій-профілакторій, співробітники якого надаватимуть відпочиваючим медичні та лікувальні послуги. Спокій і безпеку відпочинку забезпечить служба безпеки пансіонату та СБ університету.

Графік зайду в оздоровчий комплекс "Маяк":

I зміна з 12 червня по 29 червня
II зміна з 02 липня по 19 липня
III зміна з 21 липня по 07 серпня
IV зміна з 09 серпня по 26 серпня

Вартість путівок:

повна — 3300 грн; для співробітників та їх дітей віком до 14 років —

2300 грн; для співробітників та їх дітей віком до 14 років — 1400-1500 грн; для членів сімей співробітників (дружина, чоловік та діти старше 14 років) — 2000 грн.

До послуг відпочивальників кімнати на дві-три особи з усіма вигодами, п'янке повітря соснового бору, що дає прохолоду в спеку та затишок у негоду, ласкаве сонце та веселі хлопотіння Київського моря. На відпочивальників також чекає піщаший пляж, мілке море, що особливо подобається дітям та заспокоє їх батьків, для морської прогулянки — човни та катамарани. На території бази облаштовано майданчики для спортивних ігор. У корпусі працює сауна. Відпочиваючі забезпечуються триразовим харчуванням.

Графік зайду в СОТ "Політехнік":

I зміна з 14 червня по 27 червня
II зміна з 29 червня по 12 липня
III зміна з 14 липня по 27 липня
IV зміна з 29 липня по 11 серпня
V зміна з 13 серпня по 26 серпня

Вартість путівок:

повна — 2300 грн; для співробітників та їх дітей віком до 14 років — 1400-1500 грн; для членів сімей співробітників (дружина, чоловік та діти старше 14 років) — 2000 грн.

База відпочинку "Сосновий"

Табір відпочинку "Сосновий" знаходиться на березі Дніпра, у м. Українка

СОТ "Сосновий"

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут»

<http://www.kpi.ua/kp>

03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@kpi.ua
тел. ред. 406-85-95; ред. 454-99-29

Головний редактор

В.В. ЯНКОВИЙ

Провідний редактор

В.М. ІГНАТОВИЧ

Провідний редактор

Н.Є. ЛІБЕРТ

Виставка вихованців А.Кулагіна

Андрій Кулагін з учасницями виставки

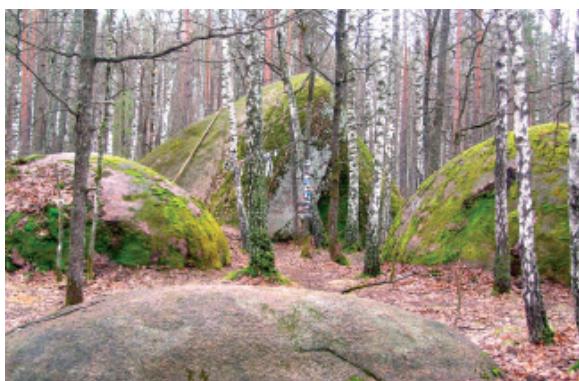
У картинній галереї НТУУ "КПІ" вже не раз відбувалися персональні виставки відомого художника Андрія Павловича Кулагіна. Він закінчив графічний факультет Семипалатинського педагогічного інституту. Протягом понад 50 персональних виставок, зокрема у Парижі і Венеції. Його картини прикрашають приватні колекції і галереї Австрії, Австраїї, Великої Британії, Ватикану, Німеччини, Італії, Нідерландів, Польщі, США, Словаччини, Франції, Росії та України.

Вже кілька років А.Кулагін керує художньою студією Центрального будинку офіцерів Збройних сил України.

12 квітня 2012 року в картинній галереї НТУУ "КПІ" відбулося урочисте відкриття виставки живопису вихованців Андрія Кулагіна — учнів студії. Уважів відвідувачів представлено художні роботи, виконані аквареллю та маслом, на які можна довго дивитися і отримувати задоволення. Приходьте на виставку!

Інф. "КП"

КАМІННЕ СУСІДСТВО

На Поліссі, серед боліт і прадавнього лісу, здавна відома аномалія, що дісталася назву Камінне село. На площі 15 га серед дерев нагромаджені кам'яні велеті різних форм і розмірів: валуни величиною з сільський будинок вишикувалися вздовж вуличок, поряд — хліви і клуні, на майдані — сільська управа, школа тощо. Якщо долина нарцисів на Закарпатті (така ж аномалія) стала місцем паломництва туристів і візитікою краю, то Житомирщині (а розсипи каменюк утворилися біля містечка Олевська) поталаніло менше: болотиста місцина, де донедавна господарювала лише комашня та військові, не сприяла популяризації місцевості, хоча легенда міоповита здавна.

Як розповідають, колись у лісі було багате село. Через нього проходив старець в убогому лахмітті та й попросив хліба у заможного господаря. Той виніс щось, замотане в шматину. Коли старий, відійшовши трохи, розгорнув пакунок, то виявив там камінь. Подорожній, а ним виявився сам Господь Бог, з сумом оглянувся на село, і воно враз скам'яло. За іншою легендою, на цьому місці відбувся поєдинок між Богом та його антиподом. Битва була гарячою, навіть валун розколовся, Сатана був переможений, і на одному з каменів залишилися глибокі дряпини від його кігтів. Бог же, повертаючись на небо, зробив кілька кроків по каменю і залишив відбитки стоп.

Дві гіпотези, звідки серед драглистих лісів з'явилося це камінне чудо, мають і дослідники. За однією, валуни походять зі Скандинавії, їх приніс льодовик. За іншою, камені — залишки підніжжя давніх гір, сформованих тим же льодовиком, що вивітрювались впродовж 20 тис. років.

Потрапили у Камінне село начебто просто, але тамтешні дороги розраховані, певно, на військову техніку. Місцевим жителям асфальт хіба що сниться, тож 30 км від Олевська до Рудні-Замисловецької туристичний автобус долав чи не 2 год. А далі вже вбірд (чи дерев'яним місточком) через річку Перга, і за півгодини — ступаємо на незвідані стежки. Ось залишки млина, який будували чорти та не встигли до сходу сонця: млин розсипався на каміння, залишилися лише велетенські "жорни". Ця жердина — "ліфт" на вершину валunu. Піднятися ним — розвага для всіх приїжджих. Один за одним піднімемо й у вузьку розщепину, що дозволяє "очиститися" від гріхів та набратися природної "силі", ступаючи босоніж кам'яними слідами — загадуємо бажання і т.д. А тут "компас" — розломи точно вказують сторони світу. Є "енергетичні" валуни, біля яких декому вдається відчути тепло, є фігури тварин тощо. Задерши голову, розглядаємо довбані вулики — борті, — кажуть, по села можна купити справжній лісовий мед.

Контракти та дослідники аномалій називають це місце чи не космопортом та "перехідом" в інші виміри. Можна ставитися до почутого й побаченого як завгодно скептично, але на космознімках добре видно, що найбільші каменюки розташовані правильними колами.

Н.Вдовенко

Реєстраційне свідоцтво Ki-130

від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ.»,

м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається з авторською.